

Adroddiad i'r:	Cyngor Sir
Dyddiad y Cyfarfod:	23 Mai 2017
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Gary Williams - Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd
Awdur yr Adroddiad:	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl:	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2017/18

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (y' Panel ') ar gyfer 2017/18.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Rhoi gwybod am benderfyniadau'r Panel ar gyfer 2017/18 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig a mabwysiadu atodlen o gydnabyddiaeth ariannol.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Mae'r Cyngor yn nodi penderfyniadau'r Panel ar gyfer blwyddyn y Cyngor 2017/18 mewn perthynas â thalu Cyflogau Sylfaenol, Cyflogau Uwch a Dinesig a thaliadau i aelodau cyfetholedig.
- 3.2 Dylai'r Cyngor fabwysiadu'r atodlen cydnabyddiaeth ariannol fel y nodir yn atodiad 1 (sydd heb newid ers 2016/17 ac eithrio fel yr amlinellwyd ym mharagraff 4.4) ar gyfer blwyddyn y Cyngor 2017/18.

4 Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Sefydlwyd Panel Annibynnol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hymestyn ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau eraill o'r Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub Cymru a Chynghorau Tref a Chymuned yn ogystal â chynghorau Sir a Bwrdeistref Sirol. Mae'r Panel yn gallu pennu swm gwirioneddol y taliad y caiff awdurdod ei wneud i aelod a dyletswyddau a chyfrifoldebau a all wneud cynghorwyr yn gymwys i dderbyn taliadau.
- 4.2 Mae'n ofynnol i'r Panel gynhyrchu adroddiad blynyddol yn nodi lefelau tâl yr aelodau ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer blwyddyn y Cyngor sydd i ddod. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel. Gellir gweld adroddiad blynyddol 2017 / 18 ar y ddolen ganlynol: <http://llyw.cymru/irpwsb/home/publication-reports/58592459/?lang=cy>
- 4.3 Mae adroddiad y Panel yn nodi tri band y Cyngor, yn nodi nifer y cynghorwyr ym mhob un a'r nifer mwyaf o gyflogau uwch y gall y cyngor perthnasol eu talu. Mae'r grwpiau

hyn wedi eu hamlinellu yn Nhabl 1 yr adroddiad blynyddol. Mae Tabl 2 yn nodi'r cyflog sylfaenol a'r cyflogau uwch fydd yn daladwy i Aelodau Cynghorau yn 2017/18.

- 4.4 Eleni, mae'r Panel wedi penderfynu cynnig cynyddiad bychan iawn o £100 y flwyddyn i'r cyflog sylfaenol i bob cynghorydd. Nid oes unrhyw newid i lefelau'r cyflogau uwch neu sirol ers y llynedd. Yn adroddiad y llynedd cyflwynodd y Panel y posibilrwydd ar gyfer lefelau is o daliadau ar gyfer y rhan fwyaf o aelodau'r Cabinet a chadeiryddion pwyllgorau (gweler paragraffau 4.9 a 4.10 isod) ac mae'r dewisiadau hyn wedi eu cadw ar gyfer eleni.
- 4.5 Mae'r Panel yn bendant o'r farn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn dod heb gost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol parod a medrus i ymgymryd â swydd mewn llywodraeth leol, drwy eu swyddogaethau etholedig, penodedig neu gyfetholedig.
- 4.6 Pan wnaeth y Panel ei benderfyniadau cychwynnol yn ei adroddiad yn 2009 roedd wedi alinio taliadau i Aelodau gydag enillion gros canolig pob gweithiwr llawn amser sy'n byw yng Nghymru a gosodwyd y cyflog sylfaenol ar 3/5 o gyflog canolig Cymru Gyfan. Casgliad y Panel oedd y dylid ystyried swyddi'r Cabinet yn swyddi llawn amser. Wrth osod y cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod cyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 4.7 Cyflogau Dinesig - Cyflwynodd y Panel lefelau cyfrifoldeb ar gyfer pob cyngor i bennu lefel y taliadau ar gyfer arweinwyr dinesig a dirprwy arweinwyr dinesig. Ar gyfer Sir Ddinbych mae hyn yn golygu Cadeirydd y Cyngor ac Is-gadeirydd y Cyngor. Nid oes newid i'r lefelau (ac eithrio'r cynnydd o £100 mewn cyflogau sylfaenol) ac maent wedi eu dangos isod.

	Arweinwyr Dinesig	Dirprwy arweinwyr dinesig
a	£24,100	£18,100
b	£21,600	£16,100
c	£19,100	£14,100

- 4.8 Ym mis Ebrill 2014, penderfynodd y Cyngor bennu lefel y taliadau i Gadeirydd y Cyngor ar lefel b ac i Is-gadeirydd ar lefel c. **Mae'r ddau ffigwr yn y tabl uchod yn cynnwys y cyflog sylfaenol y mae gan bob cynghorydd yr hawl iddo sef £13,400.** Nid yw tâl Cyflogau Dinesig wedi'i gynnwys yn y cap ar nifer y Cyflogau Uwch sydd ar gael i'r awdurdod. Gall y Cyngor benderfynu peidio â thalu unrhyw Gyflogau Dinesig.
- 4.9 Band Cyflog Uwch 1 a 2 - Mae'r Panel wedi penderfynu ar bum band o Uwch Gyflogau. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau eraill y Cabinet. Mewn trafodaethau'r Panel gydag Aelodau etholedig ar draws Cymru yn 2013 y farn yn gyson oedd mai arweinwyr a dirprwy arweinwyr gyda swyddogaethau gweithredol oedd â'r atebolrwydd mwyaf. Hefyd cafodd y Panel sylwadau bod yr atebolrwydd yn aml yr un fath beth bynnag yw maint y boblogaeth a wasanaethir gan y Cyngor. Ond, penderfynodd y Panel bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn brif ffactor mewn lefelau cyfrifoldeb ac wedi penderfynu cynnal y defnydd o'r grwpiau poblogaeth fel y nodir yn Nhablau 1 a 2 yr adroddiad blynyddol at ddibenion Cyflogau Uwch ym Mandiau 1 a 2.

Eleni mae'r Panel wedi caniatáu i aelodau Cabinet Band 2 (h.y. aelodau'r Cabinet ar wahân i'r Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd) i gael eu talu (yn cynnwys cyflog sylfaenol) naill ai £26,100 fel ar hyn o bryd neu £23,500. Awdurdodau unigol sy'n penderfynu ar y lefel briodol. Mae ystyriaethau perthnasol yn cynnwys penderfyniad Sir Ddinbych i

leihau maint ei Gabinet o 10 aelod i 8 i arbed arian, sydd, fel y mae'r Panel yn ei nodi yn ei adroddiad, yn arwain at ystod llawer ehangach o gyfrifoldebau portffolio ar gyfer pob aelod o'r Cabinet.

- 4.10 Band 3 - Yn yr un modd, mae'r Panel wedi rhoi cyfarwyddyd ar gyfer 2017/18 y gall cadeiryddion pwyllgorau gael eu talu naill ai'r gyfradd bresennol o £22,000 (yn cynnwys cyflog sylfaenol) neu £20,100. Unwaith eto, mae hwn yn fater i'w benderfynu'n lleol ac yn achos Sir Ddinbych mae llai o bwyllgorau archwilio nag yn y rhan fwyaf o awdurdodau eraill a dylid cydnabod pwysigrwydd swyddogaethau cadeirio ar gyfer pwyllgorau eraill fel y Pwyllgorau Cynllunio a Thrydedu.

Mae Sir Ddinbych wedi gosod nifer ei daliadau cyflogau uwch (nifer y lwfansau Cabinet ac i gadeiryddion pwyllgorau sy'n cael eu talu) 2 yn is na'r uchafswm a ganiateir gan y Panel ar gyfer awdurdod o faint Sir Ddinbych.

- 4.11 Band 4 a 5 - Mae'r Panel o'r farn bod talu arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Felly, mae'r Panel wedi parhau â'u penderfyniad blaenorol bod rhaid i'r Uwch Gyflog hwn (band 4) gael ei dalu. Mae'r taliad yn cyfateb i'r lefel uwch o dâl i gadeiryddion pwyllgorau. Mae'r Panel yn nodi mai ychydig iawn o arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill sydd wedi cael cyflog yn awdurdodau Cymru. Mae'r Panel wedi penderfynu, lle telir cyflogau o'r fath, dylai'r lefel fod yn £17,100 y flwyddyn fel y nodir yn Nhabl 2.

- 4.12 Aelodau Cyfetholedig gyda Hawliau Pleidleisio - Mae Tabl 6 ar adroddiad y Panel yn nodi bod y ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig gyda hawliau pleidleisio yn aros yn ddigymffwrdd ers y llynedd ac yn seiliedig ar lwfans presenoldeb ac ymrwymiad amser o hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu dros 4 awr (ffi ddyddiol). Mae'r Panel unwaith eto wedi caniatáu i aelodau cyfetholedig â hawl pleidleisio i gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn cyfarfod, a gall swyddog priodol benderfynu ar hyn cyn y cyfarfod.

- 4.13 Mae aelodau cyfetholedig hefyd yn gymwys i dderbyn taliadau ffioedd am fod yn bresennol mewn cyfarfodydd gweithgorau, cyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a bod yn bresennol mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfodydd ffurfiol eraill y maent wedi cael gwahoddiad i fynd iddynt.

- 4.14 Cyfraddau Costau Teithio - dim ond ad-dalu costau teithio ar gyfer eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol y gall yr Awdurdod ei wneud. Nid fydd unrhyw newid i'r cyfraddau costau teithio. Mae'r Panel wedi penderfynu y dylai aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall gael ei dalu ar y gyfradd ragnodedig ar yr amod bod yr awdurdod yn fodlon bod y gost wedi cael ei gwario gan yr aelod.

- 4.15 Aelod sy'n Llywyddu – Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol benodi aelod sy'n llywyddu a fyddai'n cadeirio'r cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ogystal ag arweinydd dinesig. Gall Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Lle maent wedi'u penodi, bydd aelod sy'n llywyddu yn cael ei dalu ar lefel cadeirydd pwyllgor uwch a bydd y swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer y cyflogau uwch y gellir eu talu. Ni fyddai swydd dirprwy aelod llywyddu yn derbyn taliad.

- 4.16 Pwyllgorau Archwilio ar y Cyd - Gall dau neu fwy o awdurdodau sefydlu pwyllgorau archwilio ar y cyd a phenderfynu a fydd cadeiryddion y pwyllgorau hynny (neu is-

bwyllgor i bwyllgor archwilio ar y cyd) yn cael eu talu. Os penderfynir eu talu bydd y penderfyniadau canlynol yn berthnasol:

- Mae Cadeirydd Pwyllgor Archwilio ar y Cyd yn gymwys i gael cyflog sy'n cyfateb i'r rhan honno o lefel is band 3 yr Uwch Gyflog sy'n cael ei dalu i bob Cadeirydd Pwyllgor; sef £6,700
- Mewn achosion lle mae'r cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer swydd band 3, 4 neu 5 yna'r taliad fydd £3,350
- Mae cadeirydd is-bwyllgor archwilio ar y cyd yn gymwys i gyflog o £1,675.
- Mewn achosion lle mae Cadeirydd yr is-bwyllgor eisoes yn derbyn cyflog uwch ar gyfer swydd band 3, 4 neu 5, y taliad fydd £837.
- Ni fydd is-gadeirydd pwyllgor archwilio neu is-bwyllgor ar y cyd yn derbyn tâl
- Nid yw taliadau i gadeirydd pwyllgor archwilio neu is-bwyllgor ar y cyd yn cael eu cyfrif fel rhan o'r uchafswm o ran y nifer o gynghorwyr Sir Ddinbych (17) a all dderbyn taliad cyflog uwch er bod terfyn statudol o ddim mwy na 50% o aelodaeth y cyngor yn cael caniatâd i dderbyn taliad cyflog uwch.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wnaed gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau corfforaethol.

6 Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae adroddiad blynyddol y Panel i raddau helaeth yn parhau â lefelau talu 2016/2017 sydd wedi'u cynnwys o fewn y cyllidebau presennol.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Aseiad o Effaith ar Les?

Gwnaed yr adroddiad hwn yn unol ag ymrwymadau statudol a phenderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol Nid oes angen aseiad o effaith ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Mae'r Panel yn ymgynghori'n genedlaethol ar gynnwys drafft pob adroddiad blynyddol.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r cynigion fel y maent wedi'u rhestru, wedi'u caniatáu ar eu cyfer o fewn yr adnoddau presennol ac, felly nid ydynt yn creu pwysau ychwanegol ar y gyllideb.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'n rhaid i fwyafrif y taliadau (cyflogau sylfaenol, arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf, aelodau cyfetholedig gyda hawliau pleidleisio) a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael ac mae cyllideb wedi'i dyrannu i dalu am y taliadau.

11 Pŵer i wneud y Penderfyniad

Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

